

4) компетентний орган іноземної держави не надав на вимогу центрального органу України додаткових матеріалів або даних, без яких неможливе прийняття рішення за запитом про видачу (екстрадицію);

5) видача особи (екстрадиція) суперечить зобов'язанням України за міжнародними договорами України;

б) наявні інші підстави, передбачені міжнародним договором України.

7) особі, стосовно якої надійшов запит про видачу, надано статус біженця, статус особи, яка потребує додаткового захисту, або їй надано тимчасовий захист в Україні, крім випадків, передбачених міжнародним договором України.

Зазначені підстави відмови у видачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, є імперативними. Їх аналіз свідчить про деякі законодавчі прогалини, що потребують свого вирішення шляхом регламентації факультативних підстав відмови у здійсненні екстрадиції.

Так, у КПК України не врахована ситуація, коли щодо особи, стосовно якої надійшов запит про видачу за злочин, за який запитано видачу, здійснюється кримінальне переслідування в Україні або прийняте підсумкове процесуальне рішення про закриття кримінального провадження. Врегулювання даного положення на національному законодавчому рівні відповідатиме ст. 8 Європейської конвенції про видачу правопорушників 1957 р., де зазначено, що запитувана Сторона може відмовити у видачі відповідної особи, якщо компетентні органи цієї Сторони переслідують її у зв'язку із правопорушенням (правопорушеннями), за яке вимагається видача.

Також потребує окремого наукового обґрунтування та законодавчого визначення право відповідних органів України відмовити в екстрадиції особи за діяння, яке за кримінальним законом України не злочином; у разі наявності конкуруючих запитів тощо. Такі обставини, на нашу думку, мають зумовлювати право центрального органу України відмовити іноземній державі у видачі особи.

Кальний І.О.

*курсант 3-го курсу
ФПС ННІПСК НАВС*

ОЦІНКА ДОКАЗІВ В НОВОМУ КПК УКРАЇНИ

Оцінка доказів – це здійснювана в логічних формах розумова діяльність суб'єктів кримінального процесу, яка полягає в тому, що вони, керуючись законом, розглядають за своїм внутрішнім переконанням кожний доказ окремо та всю сукупність доказів, визначаючи їх належність, допустимість і достовірність, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення; висувають необхідні слідчі (судові) версії, вирішують, чи підтверджуються вони, встановлюють, чи є підстави для прийняття процесуальних рішень і проведення

слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій, доходять висновку про доведеність або недоведеність окремих обставин справи й кримінального правопорушення в цілому із наведенням аналізу доказів у відповідних процесуальних рішеннях. Така діяльність відбувається безперервно, протягом усього процесу доказування, у тому числі під час збирання і перевірки доказів, і визначає формування висновків про доказаність (чи недоказаність) обставин, які становлять предмет доказування у кримінальному провадженні.

Для кримінального процесу України характерним є те, що закон наперед не визначає сили і значення доказів. Навпаки, сила, значення та достовірність того чи іншого доказу визначаються щоразу слідчим, прокурором, слідчим суддею та судом. Так, висновок експерта не є обов'язковим для слідчого, прокурора, слідчим судді та суду, оскільки, якщо до того є відповідні підстави, вони мають право не погодитися з висновками експерта. Так, визнання підозрюваним чи обвинуваченим своєї вини не може розглядатися як доказ, що має особливе значення.

Основні положення оцінки доказів єдині для всіх етапів кримінального провадження і передбачені в ч.1 ст.94 КПК: «Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх

обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення». Згідно ч.2 ст.94 КПК жоден доказ не має наперед встановленої сили.

Внутрішнє переконання – це тверда впевненість, яка склалася при провадженні у справі слідчого, прокурора, слідчого судді, суду щодо правильності оцінки всіх наявних у провадженні відомостей і доказів і всіх встановлених у справі фактів; і що правильним є отриманий висновок у всіх питаннях, які виникли під час розслідування та вирішення справи по суті. Це не є інтуїція, не є просте почуття. Внутрішнє переконання — це вивідне знання, що характеризується вірою в його надійність та готовністю діяти відповідно до нього. З однієї сторони, воно суб'єктивне, тому що є переконанням конкретного суб'єкта кримінального судочинства як людським почуттям; з другої ж сторони, воно об'єктивне, тобто має об'єктивну основу. Такою основою є докази, що мають місце в провадженні. Внутрішнє переконання в оцінці доказів необхідно розглядати в двох аспектах: як метод оцінки доказів і як результат такої оцінки. Як метод оцінки доказів внутрішнє переконання гарантується незв'язаністю, слідчого, прокурора, слідчого судді та суду оцінкою доказів, що дана іншим органом на будь-якому етапі стадії процесу; відсутністю правил щодо переваги одного виду доказів перед іншими. Внутрішнє переконання як результат оцінки доказів означає переконання слідчого, прокурора, слідчого судді та суду в достовірності доказів і правильності висновків, до яких вони прийшли в ході кримінально-процесуального доказування. Але, враховуючи змагальну конструкцію сучасного кримінального процесу України, можна говорити про

деяку специфіку формування внутрішнього переконання суб'єктів доказування за наявності обставин, з якими кримінально-процесуальний закон пов'язує обов'язковість врахування процесуальної позиції сторін при прийнятті рішень слідчим, прокурором, слідчим суддею і судом.

Козак О. В.,
кандидат юридичних наук,
старший слідчий Центрально-Міського РВ
Макіївського МУ ГУМВС України
в Донецькій області

ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТИЗИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗА КПК УКРАЇНИ 2012 РОКУ ТА 1960 РОКУ

Отримання зразків для експертизи регламентується ст. 245 Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. (далі – КПК 2012 р.). Згідно з ч. 1 цієї норми у разі необхідності отримання зразків для проведення експертизи вони відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею. У випадку, якщо проведення експертизи доручено судом, відібрання зразків для її проведення здійснюється судом або за його дорученням залученим спеціалістом.

Відповідно до ч. 1 ст. 199 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 р. (далі – КПК 1960 р.), що нині є нечинним, слідчий у разі потреби мав право винести постанову про вилучення або відібрання зразків почерку та інших зразків, необхідних для експертного дослідження.

При порівнянні вказаних двох процесуальних норм спостерігаються незначні відмінності при аналізі *фактичних підстав* при отриманні зразків для експертизи. Як у КПК 2012 р., так і у КПК 1960 р., зразки отримуються для проведення експертизи у разі необхідності (відповідно - у разі потреби). Тож можна зробити висновок, що у вказаних КПК для позначення випадків, за яких можуть отримуватися зразки для експертизи, використовуються оцінні поняття з причини, що викласти вичерпний перелік підстав, за яких стороні кримінального провадження буде необхідно отримати зразки для експертизи, у практичній діяльності передбачити неможливо.

Щодо *юридичних підстав* для отримання зразків для експертизи існують суттєві відмінності. У ст. 199 КПК 1960 р. зазначалося, що для одержання зразків для експертного дослідження слідчому необхідно було винести постанову, а за результатами відібрання зразків складався протокол. Натомість у ч. 2 ст. 245 КПК 2012 р. зазначено, що порядок відібрання зразків з речей і документів встановлюється згідно з положеннями про тимчасовий доступ до речей і документів (ст.ст. 160-166 КПК 2012 р.), відповідно до яких сторони кримінального провадження мають право звернутися до слідчого судді під час